

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 310. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890593320512.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Den gamle Kirkeklokke

Den gamle Kirkeklokke tryktes første gang på tysk i Schiller-Album 1861. På dansk forelå det første gang i Folkekalender for Danmark 1862, der udkom december 1861.

I Bemærkninger hedder det, at eventyret »er digtet paa Opfordring om et Bidrag til »Schillers Album« (23), som A.s bekendt major F.A.Serre (1789-1863) udgav i tilknytning til stiftelsen af Schiller-Lotteriet. Eventyret kan dateres til slutningen af marts 1860, idet A.L.Drewsen i sine optegnelser om A under 29.3.1860 skriver: »For et Par Dage siden spurgte Andersen mig, hvor *Schillers Fødeby*, Marbach, laae, navnlig om det ikke var ved Donau, og da han fik at høre, at det var ved Neckar, vilde han vide, i hvilken Flod, Neckar løb ud. Vi fik Landkortet frem og jeg viste ham dens Løb til den falder i Rhinen. Det passede ham ikke, han vilde have, at den skulde falde i Donau. Han havde nemlig faaet en Opfordring at skrive Noget til det Schillers-Album, der skal udkomme i Anl. af den i Nov. f. A. holdte Fest 100 Aars Dagen efter hans Fødsel, og var efter megen Tænken derover 311 blevet staaende ved en Ide, han havde taget af Schillers »Die Glocke«; han tænkte sig nemlig, at Kirkeklokken i Marbach ringede, medens Moderen fødte Schiller, - at den samme Klokke i Aarenes Løb faldt ned og revnede, og laae paa Kirkegaarden, indtil den blev brugt ved Støbningen af den ovennævnte Statue, hvor dens Malm kom til at udgjøre Hovedet og Brystet.« Herefter refererer Drewsen, at A ville vide flodernes løb ud fra et ønske om at give korrekte historiske oplysninger, fordi han ville lade klokken fragte ad vandvejen fra Marbach til München, hvor den skulle støbes, et element han konsekvent lod udgå. Derefter fortsætter Drewsen: »Idag [...] kom han og sagde, at han havde skrevet Historien og jeg maatte naturligviis paa Opfordring forlade mit Arbeide og gaee op med ham i mit Værelse, for at han kunde læse den for mig. Han vil døbe den: »Den gamle Kirkeklokke« (Personalhistorisk Tidsskrift 11 rk. IV.1943.194). 23.4.1860 noterer A så i Alm: »Brev med Schillers Eventyret til Fru Serre i Dresden.«

Ideen til at bruge Schillers *Das Lied von der Glocke* (1800) har han vel udover ved læsning af digtet også faet fra de dramatiseringer, han har set (jvf. *Dagbøger* I 455, IV 138), ligesom han var til stede ved afsløringen af Schiller-Goethemonumentet i Weimar under hundredårsfesten for hertug Carl Augusts fødsel, jvf. *Dagbøger* 4.9.1857: »Det var et stort Moment da Sløret faldt for Digter Gruppen Schiller og Goethe, Schiller ligner mig« (IV 286; se også BHW II 330, III 337). Udover den fysiske lighed, som han også berører MLE II 200, har A også på anden vis kunnet identificere sig med Schiller: en fattig barndom, en hård ungdom (Karlsschule = Meislings skole) og berømmelsen.

22.15*Familien*] Johann Kaspar Schiller, militærlæge og hustru Elisabeth Dorothe f. Kodweiss. - **24-25***den Lilles Haar ... forgyldt*] sml. *Dagbøger* 13.8.1855, Wildbad: »om Middagen til Taffels hos Storhertugen med Schillers ældste Søn der er Baron [: friherre Karl von Schiller], han forærede mig det bedstlignende Portræt af Faderen, fortalte at han havde havt *rødt Haar*« (IV 177), jvf. også MLE II 200.

23.11-12*flyttede ... By*] til Ludwigsburg i 1766. - **16***Gellert*] Chr. Fürchtegott G. (1715-69), ty. digter. - **17***Sangen om Messias*] F.G.Klopstock (1724-1803): *Der Messias* (1748-73).

24.5-6*den militaire Skole*] S. kom 1773 i civilafdelingen af Karlsschule, der 1775 flyttedes til Stuttgart, hvor han studerede medicin og filosofi. - **20***derfor*] til det formål. - **30-31***han maatte ... Strøm*] efter opførelsen af *Die Räuber* 1782 flygtede S. pga. indskrænkninger i sin personlige og digteriske frihed og tog ophold på godset Bauerbach i Meiningen. - **38***Fiesko*] *Die Verschwörung des Fiesco zu Genua* 312 (1782). S. læste sit stykke op for vennerne, men uden held, angiveligt pga. hans svabiske udtale og deklamation (Werke ed. Bellermann I 28).

25.7*Hvor*] hvorledes. - **17***Bayerns Kongestad*] München. - **23***Kæmpegrave*] oldtidsgrave, kæmpehøje; kæmpe: kriger. - **23***en ganske fattig Dreng*] Bertel Thorvaldsen (1770-1844), hvis statue af Schiller opstilledes i Stuttgart 1835, jvf. *Dagbøger* IV 175, 435. - **25***Holmen*] flådestation og militært skibsværft (Orlogsværftet) i Kbh. - **39-40***Schweiz's Befrier*] Wilhelm Tell (1804); se iøvrigt n.t. IV 134.23. - **40***Frankrigs gudbegeistrede Jomfru*] *Die Jungfrau von Orleans* (1801); se iøvrigt n.t. IV 61.22.

26.6*engang*] senere. - **7***det ædle Qvindehjertes Digter*] der tænkes på Maria Stuart og *Die Jungfrau von Orleans*.